

ВІДГУК

**офіційного опонента Цветкової Ганни Георгіївни,
доктора педагогічних наук, доцента, завідувача кафедри
педагогіки і психології дошкільної освіти та дитячої творчості
Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова
на дисертаційне дослідження Давидченко Інни Дмитрівни
«Формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх
вихователів дошкільних навчальних закладів»,
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти**

У центрі відродження національної освіти та виховання, інноваційних процесів розвитку сучасного освітнього простору перебуває особистість педагога, вихователя, який своїм прикладом саморозвитку, самоподолання, постійним нарощуванням свого «Я-духовного» змінює ставлення до педагогічної професії, життя, на ґрунті мотиваційно-ціннісної узгодженості вчинкової життєдіяльності особистості. У зв'язку з цим поява функціональних досліджень, які відображають теоретичні й методичні аспекти формування лінгвокультурологічної компетентності, є своєчасною й важливою подією для сучасної педагогічної науки та практики.

Об'єкт і предмет представленого дослідження, як і взагалі весь науково-понятійний апарат, повністю узгоджені між собою, чітко визначені й переконливо обґрунтовані. Коректно сформульовані мета і завдання наукового пошуку, котрі послідовно вирішуються у процесі розкриття теоретичних і експериментальних аспектів змісту роботи. Чітко визначено наукову новизну й практичну значущість одержаних результатів. Слушною і доцільною є структура дисертації, яка містить вступ, два розділи, висновки і список використаних джерел.

Робота І.Д. Давидченко є комплексним науковим дослідженням, у якому наведено узагальнення сучасних теоретичних і методичних підходів щодо впровадження технології формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів для забезпечення якості навчання майбутніх фахівців дошкільної освіти з урахуванням вимог суспільства, запитів особистості та ринку праці.

Автор докладно дослідила стан розробленості проблеми дослідження; узагальнила визначення провідних дефініцій «культура», «компетентність», «лінгвокультурологія», «лінгвокультурологічна компетентність», визначила структуру лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів; теоретично обґрунтувала технологію формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, розкрила її компоненти, принципи, підходи.

Особливе практичне значення дослідження, на нашу думку, окреслюється розробленням і впровадженням у практику фахової підготовки технології формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до якої увійшла значна кількість традиційних та інноваційних засобів навчання, зокрема: педагогічні тренінги, майстер-класи, семінари, творчі вечори, конференції, круглі столи, брейн-ринги, квести, навчально-методичний комплекс з дисципліни «Формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів».

Матеріали дисертаційного дослідження дозволяють стверджувати, що теоретичні положення щодо формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів автор реалізувала під час експериментальної роботи у вищих навчальних закладах. Свідченням цього є не лише показники результативності лінгвокультурологічної компетентності, а й окремі інноваційні методи, прийоми, форми, якісний аналіз результатів контрольного експерименту (підрозділи 2.2, 2.3).

Суттєво збагачує зміст дисертації проведення лінгвістичного аудиту результатом якого є мовленнєвий профіль, що включав інформацію про потреби студентів в іншомовній міжкультурній комунікації і про наявний і необхідний рівень лінгвокультурологічної компетентності; систематизація віртуальної бібліотеки мультимедійних курсів вивчення української мови і культури, які, поєднуючи в собі і текст, і звук, і відео, додають такий важливий

аспект, як занурення у мовне середовище, що є додатковим мотивом для студентів щодо засвоєння лінгвокультурологічної інформації.

У дисертації аргументовано представлено результати експериментального дослідження, що свідчать про суттєве зростання в експериментальних групах всіх компонентів лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Вважаємо, що наукові положення й висновки, подані у роботі, мають необхідний рівень достовірності, що забезпечується значним обсягом теоретичного матеріалу, орієнтованого на запити системи вищої освіти. Дослідження добре продумане та структуроване, показано впровадження запропонованих нових ідей, досить повним є аналіз джерел, нормативних документів, практичного досвіду.

Заслуговує на схвалення і те, що у руслі проведення експериментальної роботи впроваджувалися різноманітні вправи лінгвокультурологічного характеру, робота з текстом, мовна практика (усне та письмове мовлення, аудіювання, письмо), використання Інтернету та мультимедійних ресурсів, читання художніх та публіцистичних текстів, які дозволяли забезпечувати комплексний вплив на формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. У дисертації доведено, що особливо високий виховний ефект мали інтерактивні методи навчання: діалогічно-дискусійні (діалог-розпитування, діалог-обговорення, діалог-бесіда, диспут, дебати, дискусія, «мозковий штурм»), ситуаційні (проблемні ситуації, кейс-метод), ігрові (ділові, рольові ігри), тренінги, навчальні заняття з української літератури з використанням ІКТ, брейн-ринги.

Слід також відзначити цікаву експериментальну роботу дослідниці щодо провадження розробленої технології формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Авторкою зібрано й проаналізовано великий фактажний матеріал, підібрано адекватні методи й методики дослідження сформованості стану лінгвокультурологічної компетентності. Позитивної оцінки заслуговує

докладний опис використаних у ході дослідження методик, який дозволяє чітко уявити механізм їхнього застосування й аналізу отриманих даних.

Результати дослідження **впроваджено** в освітній процес майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» (довідка № 68-18-314/2 від 24.04.2018), Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (довідка № 01-13/382 від 12.04.2017), Красноградського коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (довідка № 90 від 03.04.2017), Балаклійської філії Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (довідка № 01-12 / 42 від 04.04.2017), Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (довідка № 897 від 12.04.2017), Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (довідка №1916 від 15.05.2017) та можуть успішно застосовуватися в інших педагогічних закладах вищої освіти.

Достовірність та обґрунтованість результатів та висновків дослідження забезпечені достовірними вихідними методологічними позиціями; теоретичним аналізом проблеми; різнобічністю експериментального дослідження; достатньою тривалістю і можливістю повторення педагогічного експерименту; застосуванням комплексу методів дослідження, адекватних його предмету, меті та завданням; використанням математико-статистичного апарату.

Водночас, на наш погляд, дисертація І.Д. Давидченко не позбавлена певних недоліків.

1. У підрозділах 1.1. та 1.2. дисертантка детально аналізує поняття «компетентність», «лінгвокультурологія», «лінгвокультурологічна компетентність». Враховуючи наявні напрацювання щодо характеристики суті цих понять у ряді досліджень, автору вартувало обмежитись посиланнями на наявні дослідження, або виокремити особливості їх сутнісних характеристик, що мають пряме відношення до предмету дослідження. Водночас, бажано було

більш детально подати науково-теоретичне обґрунтування головної категорії дослідження «лінгвокультурологічна компетентність майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів», звернувши особливу увагу на її специфіку та особливості в межах предмету дослідження.

2. У підрозділі 1.3. (стор. 91) теоретично обґрунтовується технологія формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Інні Дмитрівні, на нашу думку, вартувало більш фундаментально та ґрунтовно описати представлену технологію, визначаючи її цільові орієнтації, концептуальні основи, процесуальну характеристику, програмно-методичне забезпечення.

3. Автором представлена структура лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (стор. 63), для перевірки сформованості кожного з її компонентів обґрунтовано відповідні критерії. Однак в описі результатів експериментального дослідження мова йде про те, що перевірялась вираженість того чи іншого критерію. Що доречно перевіряти: сформованість компонентів чи вираженість критеріїв?

4. Автору необхідно було б зробити пояснення в тексті дисертації щодо виокремлення саме трьох рівнів лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів та вмотивувати вибір запропонованих для них номінувань.

5. Доречно було б більш чітко охарактеризувати реалізацію педагогічних умов формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів на кожному з етапів запропонованої технології, конкретизувати, які методи педагогічної діагностики свідчать про забезпечення кожної з педагогічних умов.

6. У підрозділі 2.2. (стор. 157) представлено оцінно-результативний етап технології формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, головною метою якого є своєчасне і об'єктивне оцінювання навчальних досягнень. Проте, останній

описаний реферативно, на наш погляд, не вистачає системності, класифікації представлених завдань.

7. Роботу частково перевантажено рисунками та таблицями (табл. 2.11, табл. 2.12), які з одного боку сприяють посиленню наочності поглядів та міркувань автора, а з іншого – ускладнюють сприйняття тексту, оскільки перенасичені науковою інформацією.

Водночас відзначимо, що висловлені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дослідження.

На підставі зазначеного вважаємо, що дисертація Давидченко І. Д. є завершеним науковим дослідженням, у якому отримані нові обґрунтовані результати, що розв'язують наукові завдання формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів.

Отже, дисертаційна робота «Формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів» є самостійною, завершеною науковою роботою, відповідає пп. 9, 11, 12, 13 „Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р., № 567 від 27.07.2016 р.), а її авторка – Давидченко Інна Дмитрівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти.

Офіційний опонент –
завідувач кафедри педагогіки і психології
дошкільної освіти та дитячої творчості
Національного педагогічного
університету імені М.П. Драгоманова,
доктор педагогічних наук, доцент

18 червня 2018 року

